

Ceny ministra pro vědecké pracovníky

Tradiční ceny pro mladé vědecké pracovníky za rok 2021 a také ceny za nejlepší realizovaný výsledek za rok 2021 slavnostně předali v rámci agrosalonu Země živitelka ministr zemědělství Miroslav Toman a předseda České akademie zemědělských věd (ČAZV) Jan Nedělník. Letos bylo do této soutěže přihlášeno 59 návrhů, a to 22 na cenu pro mladé vědkyně a vědce a 37 na cenu za nejlepší realizovaný výsledek. Tyto ceny uděluje Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s ČAZV.

Zuzana Fialová

Jako nejlepší mezi mladými vědeckými pracovníky do 35 let byl vyhodnocen Ing. Roman Franěk, Ph.D., z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích za odborný recenzovaný článek Pro-

za recenzovaný odborný článek „In vitro antagonistické inhibiční působení palmových olejů a jejich majoritní složky, kyseliny laurové, spolu s oxacilinem vůči bakteriím *Staphylococcus aureus*.“ Článek publikovaný ve Scientific Reports popisuje na základě in

smrku ztepilého pod dopadem GKZ“. Tento impaktovaný článek se zabývá efektivitou využití slunečního záření (RUE) a ukládáním uhlíku v mýtné zralých smrkových monokulturách. Ve studii byl sledován vliv hlavních meteorologických proměnných

zvěří je totiž v ČR ohroženo více než 2,5 milionu hektarů lesa. Produkce smrků poškozených loupaním dosahuje o 50 až 71 procent nižších hodnot, přičemž až 39 procent nejcennější části kmene je poškozeno hnilobou. Vyvinutý model, zahrnující klimatickou změnu, predikuje šíření hniloby v kmenech v závislosti na rozsahu poškození zvěří. Modelem lze vytipovat stromy s nižší stabilitou a vysokým rozsahem hniloby, které je vhodné vykácet během výchovných zásahů.

Cena za nejlepší realizovaný výsledek

Prvenství v rámci Ceny ministra zemědělství za nejlepší realizovaný výsledek za rok 2021 získal Ing. Ervín Hausvater, CSc., z Výzkumného ústavu bramborářského Havlíčkův Brod za Metodiku integrované ochrany proti plísni bramboru v nových agroenvironmentálních podmínkách. Cílem certifikované metody je předat zemědělské praxi zásady pro uplatnění efektivní integrované ochrany proti plísni bramboru, které vedou ke snížení ztrát na výnosech způsobovaných chorobou a zvýšením kvality a skladovatelnosti hlíz, s přihlédnutím k optimalizaci vstupů chemických látek v našich podmínkách, přizpůsobenou sortimentu pěstovaných odrůd a požadavkům zpracovatelů.

Jako druhá byla vyhodnocena Ing. Irena Němečková, Ph.D., z Výzkumného ústavu mlékárenského za užité vzor „Hypoalergenní veganské médium pro kultivaci bakterií mléčného kvašení“. V reakci na poptávku řady výrobců fermentovaných vegan-

ských potravin po kulturách bez reziduí živočišných surovin či alergenů bylo sestaveno nové kultivační médium.

Třetí místo obsadil doc. Ing. Zdeněk Volek, Ph.D., z Výzkumného ústavu živočišné výroby, v. v. i., za certifikovanou metodi-

Uznání ministra zemědělství a předsedy ČAZV za kvalitní dosažené výsledky získal prof. Ing. Tomáš Brányík, Ph.D., z Výzkumného ústavu pivovarského a sladařského za užité vzor „Pivo s ovocným a kořenitým aroma“. Výsledek popisuje nové pi-

V rámci agrosalonu Země živitelka byly uděleny tradiční ceny ministra výzkumným pracovníkům
Foto Barbora Venclová

První místo v Ceně ministra zemědělství za nejlepší realizovaný výsledek za rok 2021 získal Ing. Ervín Hausvater, CSc., z Výzkumného ústavu bramborářského Havlíčkův Brod. Ceny předával náměstek ministra zemědělství Pavel Sekáč a předseda ČAZV Jan Nedělník
Foto Barbora Venclová

dukce kapřího potomstva prostřednictvím náhradních rodičů – karasů zlatých. Studie popisuje nové možnosti reprodukce a především uchování genetických zdrojů kapra. Zárodečné kmenové buňky kapra byly transplantovány do karasů zlatých, kteří po dosažení dospělosti, při desetkrát až stokrát menší velikosti těla, produkovali životaschopné potomstvo kapra, což umožňuje začlenit náhradní rodičovství pro zefektivnění držení genetických rezerv in vivo v plně kontrolovaném vnitřním prostředí, například v akváriích.

Druhé místo získala Ing. Klára Laloučková, Ph.D., z Výzkumného ústavu živočišné výroby, v. v. i.,

in vitro laboratorních metod celosvětově poprvé detekované nežádoucí antagonistické reakce mezi palmovými oleji bohatými na středně dlouhé mastné kyseliny a penicilinovými antibiotiky, která mohou mít významný dopad na léčbu stafylokokových onemocnění, a zároveň přispívat k prohlubování antibiotické rezistence.

Na třetí pozici se umístil Ing. Jakub Černý, Ph.D., z Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., za recenzovaný odborný článek „Teplota vzduchu je hlavním faktorem ovlivňujícím efektivitu využití slunečního záření a ukládání uhlíku v mýtné zralých porostech

na výše uvedené parametry fotosyntetické asimilace a pro hodnocení RUE byl využit zcela inovativní přístup. Výsledky studie odrážejí možnosti pěstování smrku ztepilého podél vertikálního gradientu ČR v rámci vyrovnání uhlíkového lesnictví v podmínkách probíhající globální klimatické změny.

Uznání ministra zemědělství a předsedy ČAZV za kvalitní dosažené výsledky pak obdržel Ing. Zdeněk Vacek, Ph.D., z České zemědělské univerzity v Praze za recenzovaný odborný článek „Škody ohryzem a loupáním – klíčový faktor ovlivňující kvalitu a produkci dřeva smrkových lesů ve střední Evropě“. Škodami

ku „Využití čekanky obecné ve výživě a krmení králíků“. Důraz na udržení dobrého zdravotního stavu zvířat určených pro masnou produkci (bez zvýšené potřeby léčiv a antibiotik), a tím zařazení plynutí potravinami živočišného původu, při využití lokálních zdrojů krmiv a vedlejších produktů, je jednou z hlavních tezí programu výživy zvířat FAO a plně souzní s cíly udržitelného rozvoje OSN. Předkládaný výsledek dokazuje, že využití lokálních krmiv, jako jsou čekanka a lupina bílá, příznivě podporuje zdraví zvířat, welfare a efektivitu užití krmné směsi.

vo s ovocným a kořenitým aroma, vyrobené zkvašením mladiny obsahující specifickou kombinaci obilovin. Pro kvašení je použita směsná kultura pivovarských a vinařských kvasinek. Výsledné ovocné aroma nápoje je produktem vinařských kvasinek, přidavku čerstvého ananasového pyré a specifické kombinace použitých chmelů.

Hodnotící komise vybrala a ministr zemědělství schválil v každé soutěži první tři místa, spojená s finanční odměnou 100 tisíc, 80 tisíc a 60 tisíc korun. Uznání ministra pak není spojeno s finanční odměnou. ■

rolnické noviny

Výroba sa dostala na dno

Rastúce ceny krmných zmesí vyhovujú ich výrobcom, nie však chovateľom

Tendencie a najnovší vývoj vo výrobe krmných zmesí a v na to nadväzujúcej živočišnej výrobe hodnotil na nedávnom stretnutí v Bratislave Marian Uhrík, predseda Predstavenstva Zväzu výrobcov krmív, skladovateľov a obchodných spoločností SR.

V tejto súvislosti však na spomenutom stretnutí veľa povzbudivých a optimistických slov neodznalo. Skôr opak je pravdou. Marian Uhrík to podoprel tvrdením, že napríklad „výroba krmných zmesí sa dostala na dno“.

„Ak by sme mali dosiahnuť 80-percentnú sebestačnosť v produkcii rozhodujúcich živočišných komodít, potom by sa výroba krmných zmesí na Slovensku musela zvýšiť dvojnásobne,“ konštatoval M. Uhrík.

Predseda Zväzu výrobcov krmív, skladovateľov a obchodných spoločností (ZVKOS) SR sa vo svojom vystúpení pred novinármi venoval aj cenám krmných zmesí.

„Tieto ceny sa ešte v nedávnej minulosti vyznačovali stabilitou,

avšak na prelome tohto a minulého roku, predovšetkým však v jarných mesiacoch roku 2021, sme zaznamenali výrazný nárast cien krmných zmesí,“ konštatoval M. Uhrík.

Dodal, že podobné cenové skoky sme zaznamenali aj v rokoch 2003 a 2004 ako aj v rokoch 2011 a 2012.

„Takýto vývoj vyhovuje výrobcovi krmných zmesí, avšak pre mnohých producentov živočišných komodít môže byť fatálny,“ povedal M. Uhrík, keďže podľa jeho slov „z dôvodu nárastu cien krmných zmesí stúpnu náklady chovateľom zvierat približne o 25 percent“.

Dodal, že krmné zmesi sa na nákladoch na výrobu mäsa podieľajú približne 55 percentami.

V inej súvislosti potom uviedol, že potravinárska pšenica, ktorej ceny v ostatnom období takisto významne vzrástli, sa približne 20 percentami podieľa na nákladoch na výrobu chleba a pečiva.

„Ako sa dá vidieť v obchodoch, maloobchodné ceny chleba a pekárskych výrobkov už v podstate začali kopírovať rastúce ceny pšenice,“ konštatoval predseda ZVKOS SR.

Ďalej potom konštatoval, že v súčasnej situácii, kedy rastú ceny pšenice a aj ďalších rastlinných komodít, „sa chovatelia hospodárskych zvierat ocitli v mimoriadne nevýhodnej situácii“.

Vyššie uvedené údaje a tendencie vonkoncom nenahrávajú niečo rozvoju, ale dokonca ani stabilizácii živočišnej výroby na Slo-

vensku. Svedčí o tom napríklad aj neustály pokles stavov ošípaných. „Mierny pokles sme však v uplynulom období zaznamenali aj v chovoch brojlerov, kým stavy nosníc zostávajú stabilné,“ uviedol M. Uhrík.

Pomaly, avšak vytrvalo sa znižujú aj stavy dojníc. Avšak v tomto prípade je pokles počtu chovaných zvierat vykompenzovaný vyššou užitkovosťou.

Naopak, dramatický vývoj sme v ostatnom období na Slovensku zaznamenali v chove oviec. Podľa údajov, ktoré novinárom poskytol predseda ZVKOS SR, sa stavy oviec v období od roku 2016 do 2020 znížili z 369 tisíc na 294 tisíc jedincov, čo predstavuje pokles o 20,3 percenta.

Bohumil Urbánik

Mlékárně vzrostl zisk

(opr. čtk) – Největší česká mlékárna, jihočeská Madeta, loni zvýšila meziroční zisk po zdanění téměř o polovinu na 311,4 milionu korun. Tržby z prodeje výrobků, služeb a zboží stouply o 1,2 procenta na 5,61 miliardy korun. Vyplyvá to z její výroční zprávy. Firma považuje výsledky vzhledem ke koronavirové pandemii za úspěch. Letos chce mít tržby kolem šesti miliard korun, řekl generální ředitel Madety Milan Těplý.

„Negativní vliv měl výrazný propad v segmentu gastro, kdy byly zavřené školní jídelny, restaurace a hotely, a také komplikované exportní podmínky. Do výsledku se ale kladně promítla silná poptávka, kdy kvůli omezením závodního a restauračního stravování vaří spotřebitelé více doma a více nakupují v obchodech, v nichž jsme dobře zalistováni,“ řekl ředitel.

Již dříve uvedl, že při koronavirové krizi ztrácela firma denně na obrátu 1,2 milionu kvůli školám a restauracím, ale o to víc se prodalo drobných balení. Na loňských výsledcích se podle něj kladně projevovalo i to, že vzrostly

výrobní kapacity nebo že se dařilo šetřit provozní náklady. Provozní zisk mlékárny loni meziročně stoupl o 42 procent na 374,2 milionu Kč.

Letos změnila Madeta v česko-krumlovském závodě způsob solení plísňového sýra niva. Místo solných lázní přešla na suché solení. Jde o součást investice za 350 milionů Kč, která začala loni a skončí příští rok. Kapacita závodu se zvětší o třetinu. Na jaře dokončila Madeta v sýrárně v Plané nad Lužnicí nové třípatrové zrcí sklepy. Oproti současným v nich bude zrát dvojnásobek sýrů. Kapacita je pět tisíc beden, což jsou tři tisíce tun sýrů. Jde o součást nové sýrárny, do které firma investovala 800 milionů korun.

Madeta má čtyři výrobní závody – v Plané nad Lužnicí, Českém Krumlově, Jindřichově Hradci a Pelhřimově. Zaměstnává 1500 lidí, zpracuje denně 900 tisíc litrů mléka. Má 170 dodavatelů syrového mléka, nabízí přes 250 druhů výrobků, vyvážá pětinu produkce. Aktuální výkupní cena za litr syrového mléka je 8,71 koruny. ■